

Nowa dzielnica w samym środku miasta

Zaniedbane okolice Dworca Fabrycznego czeka odmiana. Dworzec będzie schowany pod ziemię, na miejscu torowiska powstanie ulica, a wkoło pojawi się nowa architektura. W starych murach zadomowi się sztuka i nauka

VI RAKO

•• Bardzo ambitny plan obejmuje 90 ha terenu wytyczonego ulicami Tuwima, Kopcińskiego, Narutowicza i Sienkiewicza. Przez władze miasta został nazwany „nowym centrum Łodzi”. Obszar jest podzielony na dwie strefy. Pierwsza to Specjalna Strefa Kultury - 30 ha w najbliższym sąsiedztwie Dworca Fabrycznego. Zdominuje ją kultura.

Druga strefa - 60 ha do wykorzystania pod projekty komercyjne: mieszkania, biura, usługi. Władze chcą tam zobaczyć najwyższe budynki w Łodzi, sięgające nawet czterech kilometrów od ziemi.

W pierwszej strefie zostaną zmodernizowane budynki zabrytkowej secesyjnej elektrociepłowni EC 1. Powstanie tam specjalna strefa kultury z muzeum sztuki współczesnej, rynek kółbo, centrum festiwalowym, a dworzec zostanie znieśiony pod ziemię na głębokość 6 m.

Urbanistyczna koncepcję dla nowego centrum Łodzi przygotował Luksemburczyk Rob Krier. To zgodnie z jego rysunkami ma być przebudowany obszar interesujących nas 90 ha terenu. Plac, który powstanie za Specjalną Strefą Sztuki, będzie nazywany Rynek Kółbo. Niedaleko zostanie wytyczone cztery ulice: Polska, Żydowska, Niemiecka i Rosyjska. Przy nich urbanista wyznacza jedynkowe parcele do zagospodarowania przez instytucje, reprezentujące kultury, które w XIX i XX w. budowały potęgę Łodzi. Wzniesione przez nie kamienice mają być czynne na kształt „ambasadorów” i stworzyć Specjalną Strefę Kultury.

Pierwsze konkursy architektoniczne zostały już rozstrzygnięte, a umowy podpisane. Nowa dzielnica nabiera kształtu, choć nadal jeszcze tylko na papierze.

W przyszłym roku rozpocznie się przebudowa dworca, który stanie się częścią linii dużych przedkości Proclaw/Bornat - Łódź - Warszawa. Parcele projektowe już się rozpoczęły. Pierwszy zostanie przebudowany odeinek od dworca Łódź Widzew do dworca Łódź Fabryczna wraz z zejściem pod ziemię. Inwestycja ma zakończyć się do 2012 r.

Perony Łodzi Fabrycznej będą zlokalizowane około 16 m pod powierzchnią ziemi, a dworzec będzie miał kilka kondygnacji. Obok niego znajdzie się układ dworców autobusowych - krajowych i międzynarodowych. Pod ziemią mają także powstać kilkupiętrowe parkingi dla samochodów.

EC 1. Ożywianie starych wnętr

Kompleks elektrowni został podzielony na trzy części.

* EC 1 Wschód to część, którą zagospodaruje Fundacja Sztuki Swanta, założona przez Davida Lyncha, Andrzeja Walczaka i Marka Żydowicza. Zagadkuje się olok miejsca, gdzie ul. Tangowa dochodzi do kolejowego torowiska. W stuletnim budynku powstanie: zawieszony kilka metrów nad posadzką teatr dźwięku, elektronicy, teatr 3D, restauracja, biblioteka, wieża w obramieniu, księgarnia książki artystycznej i studnia wzornictwa. Pod tymi dość pretensjonalnymi nazwaniami kryją się przestrzenie, w których będą zbudowane muzeum, a także spektakle, oddawać się lekturze książek lub pracy artystycznej.

W części wschodniej powstanie też biuro festiwalu Camerimage. Komini będzie wykorzystany do oglądania panoramy Łodzi - na szczyt za-

wieżie chętnych winda wybudowana w jego wnętrzu.

* EC 1 Południowy Wschód to część elektrowni pomiędzy EC 1 Wschód a ul. Tuwima. Tam powstanie „okno medialne” - zaplecze infrastruktury informacyjno-medialnej z przestrzenią dla dziennikarzy do realizacji i różnych przedsięwzięć, sąsiadującą z multimedialną czytelnią.

* EC 1 Zachód, czyli Energopolis. Tak nazywa się muzeum techniki, które powstanie na terenie dawnej elektrowni w budynkach z czasów międzywojnia. Jego projekt został wyłoniony w konkursie architektonicznym ogłoszonym przez miasto. Wygrała koncepcja Łódzkiego Biura Realizacji Inwestycji „Fronton”, współpracującego z Biurem Urbanistyczno-Architektonicznym Miłostawa Wiśniewskiego i Włodzimierzem Adamakiem.

Zwycięski projekt przekonał jury konkursowe m.in. „Właściwymi porównajmi pomiędzy zachowanymi elementami autentycznego wyposażenia przemysłowego a nowymi elementami programu muzealno-wystawoweni-

MUELLER ARCHITEKTEN

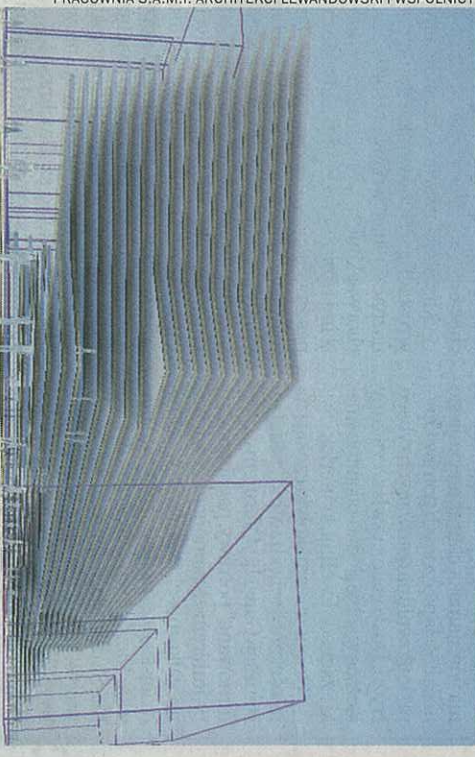

Zwycięski projekt Specjalnej Strefy Sztuki niemieckiego zespołu Chai'ego Muellera

NOW BIURO ARCHITEKTONICZNE

PRACOWNIA S.A.M.I. ARCHITEKCI LEWANDOWSKI I WSPÓLNICY

Druga nagrodę zdobyła warszawska pracownia Lewandowski i wspólnicy

ROB KRIER

RADOSŁAW JÓZWIĄK

Dworzec Łódź Fabryczna i EC 1 - tu powstanie Nowe Centrum

czego edukacyjnego” i „poszukiwaniem nowych form architektury w ścisłym powiązaniu z tradycyjną zabudową śródmieścia Łodzi”. To jeden z ostatnich w Polsce zabudowywanych typów, który może stać się muzeum energii XX wieku.

W projekcie gra między tym co stare i tym co nowe została poprawdzona z szacunkiem dla zabrytkowej substancji, dzięki temu EC 1 Zachód zostanie muzeum, w którym będzie można nie tylko zobaczyć zabrytkowe elementy elektrowni i dotknąć starych maszyn. Jako dowód na to, że energia to szerokie pojęcie i nie dotyczy tylko działalności człowieka, zostanie wykorzystana nawet przyroda, która zaomówiła się już w niektórych częściach elektrowni.

Energopolis ma się składać z trzech części: centrum nauki oraz ogrodu nauki, w których eksponaty będą interaktywne, czyli będzie można ich dotknąć i w praktyce przekonać się, jak działa-

ją: muzeum techniki, w którym zgromadzone przyrządy pomogą wyjaśnić teorie naukowe i działanie wynalazków: historycznego parku tematycznego odcinającego zabrytkowe budynki, w którym zobaczymy zabrytki techniki.

Specjalna Strefa Sztuki

Sercem nowego centrum Łodzi będzie Specjalna Strefa Sztuki, czyli zabudowany od podstaw nowoczesny ośrodek kultury i miejsce prezentacji sztuki XX i XXI wieku. Władze Łodzi ogłaszając konkurs na SSS deklarowały, że oczekują gmachu-ikony, która stanie się symbolem miasta portównalnym z Muzeum Guggenheima w Bilbao czy Centre Pompidou w Paryżu. Konkurs zgłoszono dwa razy, bo projekty zgłoszono w pierwszej edycji nie spełniały oczekiwań organizatorów. W edycji drugiej spośród 19 nadesłanych projektów sąd konkursowy wybrał najbliższą założe-

niom miasta koncepcję niemieckich architektów z pracowni Möller Architekten + Ingenieure. To współpracujące z sobą trzy biura, którym przewodzi Charly Möller, 52-letni architekt pracujący we Frankfurcie, Hünfeld, Kassel i Nowym Jorku, zdobywca wyróżnienia w głosnym konkursie na U2 Tower w Dublinie.

Zwycięski projekt wyróżnienia przejrzyście i ascetyczność. Jest w nim nawiązanie do idei „człowieka witrażu” postać człowieka wpisal w koło wianastkiego” Leonarda da Vinci, który postać człowieka wpiął w koło i kwadrat. Prostokątną bryłę własciwego budynku muzeum otacza szklaną tuba - dzięki temu również na ścianach zewnętrznych mogą zawisnąć dzieła sztuki, a muzeum stanie się jednocześnie uliczną galerią. Koncepcję Niemców nagrodzono za „czytelność formy wyróżniającej się z architektoniczno-urbanistycznego otoczenia oraz elastyczność rozwiązań funkcjonalnych niezbędnych we współczes-

nym muzeum, jednoznaczność i wyrazistość architektury obiektu jako znaku w przestrzeni miejskiej”.

Obecny podczas ogłoszenia wyników minister kultury i dziedzictwa narodowego Bogdan Zdrojewski uznał, że SSS może być jednym z argumentów za przyznaniem Łodzi tytułu Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 r.

Jak będzie wyglądał budynek SSS, zdecydują władze miasta, które mogą wybrać zwycięską koncepcję lub jedną z dwóch, wyróżnionych drugą nagrodą. Przyznano ją NOW/Biuru Architektonicznemu z Łodzi (które nawiązuje w architekturze do twórczości Łódzkiego artystów, Władysława Strzemińskiego i Katarzyny Kóbro) oraz pracowni S.A.M.I. Architekci i Marusz Lewandowski i Wspólnicy z Warszawy. Wszystkie trzy pracownie zosiłają zaproszone do negocjacji nad projektem budowlanym i wykonawczym. ●

ALEKSANDRA HĄC, PIOTR WASIAK,
MONIKA WĄSILEWSKA